

S R E Č K O K O S O V E L

IZ ZBIRKE

INTEGRALI

EVAKUACIJA DUHA

Duh v prostoru.
Požar neviht razžarja temo.
Duh gorí v prostoru.
Magično luč razseva.
Zelena okna razsvetljenega
brzovlaka na viaduktu.
Sam gorim in sebi svetim;
slepi čutijo samo elektriko
moje lučí, ne vidijo svita.
A vsi trepečejo kakor jaz,
kakor v smrtnem opoju.
In ne vedó, da je to trepet
kril, ki se hočejo razprostreti,
vzažareti kot zlati ogenj v noč.
In preklinjajo policaje sonca,
ki spijo ponoči
kakor malomeščani.
In vsi *ljudje* spijo ponoči
in ne čutijo magičnih razódetij,
ki sijejo v meni iz mene.
Ljudje so evakuacija duha.
Anomalija psihologije.

RDEČA RAKETA

Jaz sem rdeča raketa, vžigam
se in gorim in ugašam.

Joj, jaz v rdeči obleki!

Joj, jaz s srcem rdečim!

Joj, jaz z rdečo krvjo!

Neutruden bežim, kakor
da sam moram v izpolnjenje.

In čim bolj bežim, tem bolj gorim.

In čim bolj gorim, tem bolj trpim,

in čim bolj trpim, hitreje ugašam.

O jaz, ki bi živel rad večno. In
grem, človek rdeči, čez polje zeleno,
nad mano po sinjem jezeru tišine
železni oblaki, o, jaz pa grem,
grem, človek rdeči!

Povsod je tišina: na polju, na nebu,
v oblakih, le jaz bežim, gorim
s svojim ognjem pekočim in
ne morem tišine doseči.

ČRNI ZIDOVI

Črni zidovi se lomijo
nad mojo dušo.

Ljudje so kot
padajoče, ugašajoče svetilke.

Enooka riba
plava v temi,
črnooka.

Človek prihaja
iz srca teme.

NA POSTAJI

Vagon. Odprta vrata.
In ograja.
Na peronu se
človek izprehaja.
Rdeča kapa.
Rdeča zastava
ustavlja vlak.
V kvadratu vrat
človek.
Ograja.
Zelena ravnina.
Nekdo odhaja.
Joj, človek s srcem,
bolje da nisi!
Še enkrat
se ozrem.
V dalji srebrni
dom.

DETEKTIV ŠT. 16

»Dober dan.«

Pravkar sem se
prebudil iz sanj.
Zimsko jutro blešči.
Sonce srebrno.

»Jaz sem detektiv.«
(Gospod, sem kriv
jaz?)

»Vi ste nevarni zelo
in brez službe sedaj,
seveda poet. —
Ni lasu vam
ne bom skrivil.«
(O, vstani, Veliki kolektiv!)

Preiskava.
Zaplenjeno.

Zunaj sije svetlo sonce.
Detektiv ne razume
moje pesmi,
ki hiti za njim
na srebrnih perutih
zimskega sončnega
netra.

Henrika,
policaj!
Kaj?
Zmaj.
Sonce srebrno,
admiral...
Skoči kralj s prestola
in bodi kot jaz,
bodi vesel,
poj
z menoj
v ta srebrni,
sončni zimski čas.
Ti nisi kralj.

LJUDJE BREZ SRC

Obrazi ljudi v brezdanji praznini.
V srcih ni oltarja človeku.
Puntaj se, puntaj se!
Evropa norišnica.
Evropa blaznica.

Nad belim zidom
sije sonce,
v senci drevja
poje lep ptiček:

človek, človek človek,
slajši je žival.
Pomisli: to slavčkovo meso.

Evropa blaznica.
B l a z — n i — c a.
Evropa.

DELIRIJ

Martirij misli.
Sinje morje.
Siva ječa.
Vojak nabada misli obupne
na svoj bajonet
pred oknom.

Pardon. »O, nič.«
Sigaretta.
Eine Edison.
Čujem sinje morje,
ki bije enakomerno
ob mojo lobanjo.

SKRIVNOSTNI TEČAJI

O, vedel sem,
da molk moje duše
se prebudi
z lučjo noči.
— O bedni molk! —

Tečaji bleste se
iz goste sinjine,
iz globoke daljine
v srce razraste se
srebrna luč.

— O luč nad menoj! —
Vedel sem, da se razživi
s hrepenenjem vetra —
da zaihti
in zapoje moja bolešt
od blestenja
nevidnih tečajev.

O, vedel sem,
ker samo to
mi je dano,
da se nad strehami
trudnega dneva
duša spusti
v svobodno,
od vetrov splašeno
nebo.

Torpedovka jadrna
kot krogla,
pognana v noč,
beži moja duša.
In na nji mornar,
odet v bel plašč,
in na nji mornar,
izstreljen v večnost.

POJOČA OBLOČNICA

Noč stoji.
(Odprto okno.)
Mimo oken gre čas,
v luči gori
skrivnostni glas,
kakor da živijo praznote
dob. —
V krogu luči
nikdo več ne hodi.

Prazen je trotoar.
Hiša,
samo hiša nočna molči.

SKICA

Ob moji postelji
je puška.
Ko sem bolan
in planem iz sanj
ponoči —

okno odprem in streljam v noč —
(sproščeni val tihe sinjine
nosi čez gore rahlo zvezde)
ker mi je tesnó:
okoli mene se lesketajo
mrličí, vsi moji bratje,
moji mladi bratje brez oči!

In streljam na pomoč,
ker se mi vedno zdi, da gori
vse okoli mene,
okoli njih, ki jih ljubim. —

Brat mi prinese
prozorne vodé — o, še jasneje
jih vidim sedaj.

In potem spet noč
in težki znoj.

MRTVI ČLOVEK

On, med zvezdami,
med pajčevino srebrno pripet,
nihajoč kakor v vetru
skozi mrakove,
on, ki ga zvezde v čelo pekó,
zvezde, zvezde, žareče v srce,
on, ob belem drevesu spočet,
— —
odhaja.

Še malo sonca, še malo vetra,
še malo ljubkega, toplega smeha,
še eno dobro, prijazno besedo,
preden odideš od nas.

— —

Krvav je njegov obraz.
On odhaja.
Kakor med zvezde in drevje.
V čelo ga zvezde peko.

On odhaja
v deželo zvezd in drevja,
viharjev srca.

ZLATA OKNA

I

Nad črnimi gozdovi
ugaša mrzel dan.
Sredi snežnega polja
stojim...

V mrzli večerni mrak
tonejo samotni gradovi,
zlata okna ugašajo
drugo za drugim
in krvavijo...

V dalji je tiho,
ko da blestijo rane
na mojem telesu,
rane pekoče. —
Stojim brez besede.

II

Brez besede stojim,
jaz ranjeni človek.
Zlati plamen ugaša
v temo.

Strmim v brezdaljo,
vse moje misli — ena rana,
vse moje življenje — ena rana,
trpim, kako bi šel v daljo.
Kako?

III

Prikrit mraz.
Po ulici grem,
a v duši veselje.

O kaj, če ugasnila
so zlata okna gradov,
o kaj, če se je potopila
zarja v črnino gozdov!

Ta nemi blesk
zlatih oken.
(O, kdo jih prižiga,
čutim v sebi.)

IV

Lahko bi bil v Evropi
ali v Avstraliji
ali koderkoli.

Moja cesta je kakor
goreč trak
med vesoljno temò.

Jaz sem kot oblak,
oblak, ki je nosil
večerno zlató od tam.

Sredi polja čisto sam,
sredi snežnega polja,
med črnimi gozdovi
čutim: vse blesti. —

Glej, nisem več
sam.

SVETILKA OB CESTI

Kaj bi bil človek, če ti je težko
biti človek? Postani obcestna
svetilka, ki tiha razseva
svoj sij na človeka.
Naj bo, kakor je, ker, kakor je,
vedno je on s človeškim obrazom.
Bodi mu dober, temu človeku,
in nepristranski kakor svetilka,
ki tiho obseva pijančev obraz
in vagabundov in študentov
na cesti samotni.

Bodi svetilka, če ni ti
mogoče biti človek;
ker težko je biti človek,
človek ima samo dve roki,
pomagati pa bi moral tisočerim.
Bodi zato obcestna svetilka,
ki sveti tisoč veselim v obraz,
ki sveti samotnemu, blodečemu.
Bodi svetilka z eno lučjo,
človek v magičnem kvadratu,
z zeleno roko znamenja dajoč.
Bodi svetilka, svetilka,
svetilka.

KALEJDOSKOP

Kalejdoskop makrokozmosa
je mikrokozmos.
Svetlikanje rose.
Dehtenje oči.
Ali je trava zelena?
Človek je bel.
Gibanje. Muzika.
Črke raste v prostor.
Glasovi so kakor stavbe.
Prepih vetrov.
Kozmos. Kozmos. Kozmos.

Magija prostora.
Svetlikanje prostora.
Skozi pesem
sije luč duše,
svetloba besede,
ki je kot mavrično steklo.
Ne oživljajte mrtveca!
Prirodopis = duhovna veda,
geografija = veda o človeku,
politika = veda o razumu.
Srce, srce, srce.
Konstruktivnost opaža
kozmos v predmetu.
Človek je predmet z dušo in telesom.
Ali se vozite slabo v III. razredu?
V kupeju so mlade dame.
Mi se vozimo v kozmos.

Skozi črke stopam
za zlati zastor.
Skozi zlate črke.
Revolucija angelov.
Hej. Hej. Hej?

SMRTNI OPOJ

Tiho je, mrtvo je, sivo.
Ljudje frfotajo
kakor netopirji
od kamna do kamna.
Trudni od frfotanja.
Trudni, ubiti.

Njihova srca so kamen,
ne morejo pojiti svojih vej,
ne morejo dojeti upa.
Njihova srca so suha.

Ljudje prodajajo pohištvo,
zastavijo srce,

zastavijo razum
in se obesijo ob oknu.

Samomorilci,
obešenci,
nihajo ob oknih življenja.

MOČNE, OPOJNE

Močne, opojne kave, natakak,
polne grenkobe, polne opoja,
žalostna duša je moja, natakak,
rada pokoja bi, rada pokoja.

Kaj mi prinašaš kavo, natakak,
strupa prinesi, ne bodi začuden,
prešibka je duša, da se ubije.
jaz bi bil rad brezvoljen in truden.

Kaj mi prinašaš strupa, natakak,
rad potopljenja bi v večno temino.

— — —
Zasvetile so se mu bele oči,
vstal sem in vrgel mu napitnino.

SAMOMORILEC PRED ZRCALOM

Samomorilec pred zrcalom.
Splašena duša.
V črnih gozdovih ječi veter.
Nočni vihar mi trga srce iz prsi.

Leteči Holandec si ti, moj duh,
vedno povračajoč se v pratemò,
opajajoč se, kadar vihar vrši!
Na ulici vrši svojo službo policaj.

Strašno je, kdor je viharju brat!
Strašno, kdor je soncu srebrnemu.
Ostani, moj duh, razbit in ubit,
ne išči rešitve od črnih bregov.

Grem skozi gozd. Črna so debela.
Dva gresta sklonjena drug k drugemu.
Nad menoj črno brezno vesoljstva.
Jaz se sklanjam vanj
in poslušam.

NIHILOMELANHOLIJA

Modri konji mrliškega sna
stopajo skozi megló.
V topli, bolni luči sveč
sije odprto, mrtvo oko.

Skozi nevzdradni pajčolan
silnih plasti ubitih viharjev
sije neizgorljivi ogenj.
v molk se pogrezajočih oltarjev.

Nihilomelanholija odeva
v neaktivnost črno strmenje.
V grobni globini spi mlad mrlič
in se potaplja v vsepozabljenje.